

Accountant Economicus?

"Het is niet heel moeilijk om in te zien dat talent naar de hoog winstgevende activiteiten trekt als met extra ingrepen de winstverhouding verder scheef wordt getrokken." Dat schrijft Jan Bouwens in zijn opinie 'Het risico dat de accountant loopt is Hoog!'.

In deze [opinie](#) verdedigt hij de relatief hoge beloning van in het bijzonder partners in de accountancy. Die zin bleef maar door mijn hoofd zweven. Want is dat echt zo? Gaat talent primair voor het geld? En over wat voor talent hebben we het dan?

Toevallig luisterde ik afgelopen week tijdens een autorit naar een [podcast](#) van Thalia Verkade van *De Correspondent* met als [titel](#) 'Geniale inzichten krijg je op de fiets, zo kom je in de fietsflow'. Zij doet verslag van een gesprek dat zij had met Marco te Brömmelstroet, de 'Fietsprofessor'. Uit onderzoek uit het gedrag van fietsers blijkt dat zij niet standaard gaan voor de snelste of kortste route. Ze kiezen (onbewust) de route waar ze de meeste *flow* ervaren. Het is een mentale staat waarin je alles om je heen vergeet omdat je uitermate bent geconcentreerd, wordt uitgedaagd en daardoor heel veel voldoening haalt uit waarmee je bezig bent. Tijd speelt dan geen rol meer. Simpelweg: flow maakt je gelukkig.

In de podcast wordt toegelicht dat beleidsmakers die de openbare ruimte inrichten nog altijd uitgaan van de fietser die zo snel mogelijk van A naar B wil. Een idee dat is gebaseerd op een specifiek mensbeeld: dat van de *homo economicus*. De mens die altijd rationele keuzes maakt. Maar een mens is geen *homo economicus*, blijkt uit het fietsonderzoek. Het advies van Te Brömmelstroet aan beleidsmakers: realiseer je dat het perfecte fietspad niet bestaat. Stel de enorme variatie aan persoonlijke voorkeuren centraal in plaats van reistijdwinst, dan komt er een rijkdom aan andere mogelijkheden (dan geasfalteerde kaarsrechte fietsstroken) in beeld.

Terug naar de stelling van Jan Bouwens dat talent bij accountantskantoren primair wordt gemotiveerd door geld. Is dat waar of is dat niet waar? Het zou best waar kunnen zijn. Niet omdat alle accountants 'accountant economicus' zijn, maar omdat accountantskantoren wellicht mensen met een dergelijke motivatie aantrekken en het specifieke talent voor geld verdienen belonen met een partnerschap. Mensen met een andere motivatie of andere talenten worden niet aangenomen of vallen na enige tijd af, omdat ze niet in het plaatje passen. Als dat echt zo is kunnen we nog zoveel praten over publiek belang en maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar als dat inherent ondergeschikt is aan 'geld verdienen' komt die cultuurverandering er nooit. Ook zal de personeelsschaarste aanhouden, omdat ongeacht de hoogte van de beloningen in de kleine vijver van 'primair geld-gemotiveerden' wordt gevist. Dat is een somber beeld.

Ik realiseer me dat ik Jan zijn stelling met deze redenering te kort doe. Want als ik hem goed begrijp zegt hij: topaccountants hebben net als topsporters, topbestuurders en topartiesten recht op een relatief hogere beloning, omdat ze unieke expertise of kwaliteiten hebben. Dus beloning volgt 'inhoudelijk' talent en niet het talent om geld te verdienen. Ik geef hem daarin gelijk als partners bij accountantskantoren diegene zouden zijn van wie de kwaliteit van dienstverlening (vaktechnisch, procesmatig en relationeel) boven die van anderen uitsteekt, zodat zij een duidelijke voorbeeldfunctie hebben voor de rest. Er zijn partners met dit profiel, maar naar mijn beleving geldt dat lang niet voor alle partners. Dat maakt de stelling van Jan niet één op één van toepassing in de accountantspraktijk.

Waar brengt dat ons? De beloningsdiscussie moet worden gevoerd, dat is zeker. Maar dan wel vanuit een veel breder perspectief dan alleen risico, of het idee dat beloningen nog meer omhoog moeten om mensen aan te trekken.

Het gaat er uiteindelijk om wat je voor organisatie wilt zijn als accountantsorganisatie. En hoe je, net als bij de fietspaden, een waaier aan andere mogelijkheden gaat zien als je een onjuiste premisse loslaat, of een andere premisse leidend laat zijn.

In de flow komen is overigens niet alleen voor fietsers weggelegd. Het kan ook gebeuren tijdens het autorijden. Luister bijvoorbeeld naar de 25-delige (!) serie 'De Hormoonfabriek' van [Parel Radio](#). Een gefictionaliseerd verhaal over de ontstaansgeschiedenis van Organon. Laat je meeslepen in het verhaal, vergeet de tijd, rijd toch veilig naar huis en doe ondertussen nog wat interessante inzichten op over het spanningsveld tussen commercie en publiek belang. Daar word je misschien niet direct gelukkig, maar wel blij van. Veel luisterplezier!

Deel dit artikel

[Marianne van der Zijde](#) adviseert accountantsorganisaties en is voormalig

GERELATEERD

OPINIE | 18 september 2019

Finale 'Do the right thing'

Vorige week was ik op uitnodiging van de NBA bij een lezing van Andrew Fastow, de voormalig cfo van Enron. Hij was degene die, door de inzet van slimme financiële... →

OPINIE | 27 juni 2019

Afleidingsmanoeuvres

Het zijn turbulente tijden voor het accountantsberoep, want de toekomst is onzeker. Het vertrouwen in het beroep is nog niet hersteld en de roep om maatregelen is... →

OPINIE | 08 mei 2019

Onbenutte verbetermogelijkheden

Met interesse heb ik de reacties gelezen die de Commissie Toekomst Accountancysector heeft ontvangen op haar openbare consultatie. →

OPINIE | 24 april 2019

Uniforme materialiteit!

Nog een keer materialiteit? Ik heb er al vaker over geschreven. Dit keer is de aanleiding een artikel van Eva Eijkelenboom op de website van het MAB. Zij heeft onderzoek... →

OPINIE | 10 april 2019

NBA: kapitein of speelbal?

"Veel meer dan bellen blazen voor de bühne stelt het tot op de dag van vandaag allemaal niet voor." Dat zeggen Marco Moling en Guus Ham in een artikel op Accountancy... →
